

Gierik 74, maart 2002

J. W. Oerlemans

DESTIJD

Waar heb je jezelf gelaten
of lijkt je nog op toen het vroeger was
en iedereen nog leek op wat hij
allang niet meer is –
toen leven nog niet dodelijk was
en jij even jong als je fiets
en je klaterende piano
en schaatsend over het water

nu het zoveel later is
gaan er golven over het gras
vlagen van wat eens was.

HET STENEN HUIS

Het overdrijven van de maan
ging weer even langzaam
als het bewegen van het stenen huis
en zonder zichtbare verbindingen.

OP GOED GELUK

Zijn huid was leger geworden
zijn ogen bewogen andersom
er was een harde glimlach
tussen zijn tanden
maar eens op een nacht
heeft hij het snarenspeel hervat
leeft hij op goed geluk
zijn tijd uit.

Jos Daelman

DEUR

Die deur daar is niet de verf van
de kleur in het licht
van de camera

enkel het oog
had toegang gekregen
met tegenzin

de kier opende zich
niet wijder
dan een vinger breed

op onkruid, grassen waar
het huis verdwenen
de deur in het woord verdwijnt

HEEN EN WEER

Even op weg waar geen weg
is, niets is
dan stilte, ook tussen de letters
van een stoel, een tafel, een kast

was hier ooit iemand
tussen de dingen,
schuifelt met de sloffen
van het licht betekenis
in het bouwvallig achterhuis

bekent iets zich heen
en weer in de zijwegen
aan de schaduwzijden,
die verschuiven met woorden
als lijm, tussen iets en
niets, tussen bot en been.

Guy van Hoof

NETVLIES

Een steen in de stroom
die me lijkt aan te spreken:
is de wereld tenslotte niet
een kleine, opvouwbare werkelijkheid?

de contouren van mensen vervagen
op mijn netvlies, ik fotografeer
de nacht die nooit remedies prijsgeeft
en waakt over onze slapeloosheid

we bewandelen een stuk weg,
laten we zeggen van hier naar ergens
eerst stijgend, soms dalend zonder een
scherp vergezicht, alleen een witte lijn
als een streep rook; ik volg de stappen
die staan uitgestippeld in een oud
teruggevonden dagboek, als een vorm
van gebruiksvriendelijke plattegrond

TRINIDAD

(bij een foto van Jan Roothoof)

Vlekken roest als open wonden in ijzer
zoals een land met een overschot aan ziel
gekwetst kan zijn, maar rood als een bloem

dingen zonder gezicht, zonder stem
kunnen het hart op de juiste plaats hebben
ook een oud vehikel, overgelaten aan het niets

in een van die straten waar leven ontstaat
en wegebt, namen herinneren aan oude wensen
en liefdesbanden, kleuren die eeuwig zingen

misschien is dat de definitie van geluk; het niet
vervulde, een hand op je schouder, de heldere
rivier van waarheid, mensen die elkaar in elke stad

herkennen; we schrijven woorden als hoop en gelijkheid
op de stenen van uitgesleten muren die echo's
weerkaatsen naar de zandloper in onze hand

REPTIELEN OVER MIJN ZIEL

Reptielen lopen over mijn ziel
omdat ik woorden tot leven wilde wekken

woorden als handen en vingers
of geluiden die je uit je slaap halen

de weg lag overwoekerd met stof en stenen
en plekken witte zon die als een dodelijke pijl
de ogen binnendrongen

er is een wereld die weegt op de huid
en rode wolken drijven boven het huis
dat we slechts weinig bewonen

we betalen een schuld af
maar weten niet op welke dag
of uur, we weten niet
hoe je de tijd moeten meten

DE VEILIGE ONVEILIGHEID

Het licht dat op een steen valt
die je in twee klieft: even breekbaar
en zo kwetsbaar als een stem
die ronde klanken uitstoot
plotseling ophoudt en stopt
van angst, als een weerhaak
in de holte van je keel

wat bomen doet leven is beweging,
onzichtbare handen en vingers
die hun rechten eisen
zoals een verhaal waarmee je je lichaam
beschrijft met woorden als zachte uitvluchten

Eddy van Vliet

ZOMERAVOND

Windveren zetten hun lichtste
handtekening in de hemel.

De holle weg, door roggeakkers omgeven,
houdt de middagwarmte vast.

De zon rust op de kantelen
van de horizon.

Met brede slagen onderlijnen eenden
het ja-woord dat blauw aan paarsrood geeft.

Leeglopend in zichzelf vloeit de wandelaar
samen met het landschap.

Beschreven met dezelfde inkt
als ooit de weerzinwekkende dood.

HOE

Hoe, wachtend op de voedende trilling,
de spin haar kruis heft, mijn wijsvinger
haar in verwarring brengt, van dauw ontdaan
de draad die vlammend blad met web verbindt.

Hoe in een bol geslepen glas, zonlicht
drijft, eerst vadsig tot ik het uitnodig
zich parend te bundelen
tot een brandverwekkend punt.

Hoe de suikerkristallen, zuigend
aan wat koffie in het kopje
rest, met plezier hun tuimelend
atletendom beleven.

Hoe het bad zich langzaam ledigt
en het water met mij lopen gaat
liggend op de anale zoen
van een kittelende draaikolk.

Hoe het wit tussen twee versregels
een valscherf scheidt, neerdalend
met een blozend hoera.
De prinses bevrijd van de pijnlijke erwten.

Hoe ik zin geef
aan een verbazingloze dag.

Peter Nijmeijer

GAINSBourg ALS DORP

Uitgeteld op zijn bed als een kruis,
als een landschap zo ronkend stil
dat geen vogel hier nog durft te
tsjilpen, mer de luiken gesloten,
en de lakens allang uitgedeeld.

In het dorpscafé op het plein staat
laat in de middag een stoppelbaard
te zingen. Het volkslied gestameld
als reggae. Een stamgast zwijgt uit
verveling. Buiten hangt een ansicht,
een uitzicht dat steeds hetzelfde is.
Een zachte glooiing met een harde ruis.
de stoppelbaard schraapt zijn keel
en zoekt vergeefs het woord uitgang.
Zijn schorre lied weet dat morgen alles
anders, maar belooft een eentonige exit.

Een zachte flank als een laken,
als een landschap zo ronkend stil
dat geen vogel hier nog durft te
vliegen, met de luiken gesloten,
en die gedeelde schorre verveling.

MENU

Omdat ik de tijd even eeuwig kwijt was
in je bruine ogen, kon ik het menu
niet lezen, laat staan de waardin

met haar woorden 'dat we de liefde
niet konden leven' – wij wel,
lieve wijnschenkster. Wij leefden,

wij wisten de letters liefdevol
van uw krijtbord vol suggesties,
en waren elkaar net zo eeuwig kwijt
aan uw tafel. En omdat ik jou steeds

aan mijn zijde wist, mes en vork
eindelijk in je hand, was mijn honger
een happen naar jou, een kushand
uit een menu dat zich niet prijs gaf.

We aten – als een blad voor de mond,
dun als lidwoorden in het nagerecht
verdwaald op het reusachtige bord.

Slapende rijk in een gasthuis.
Tot een suggestie ons thuisbracht
in een tijd die ons niet kwijt wou.

Claude van de Berge

OVER DE SCHOONHEID VAN DE ROERLOOSHEID

1

De witte ster valt neer in de ogen.
ze vloeit open.

Iemand verdwijnt uit de spiegels van het ijs,
het gezicht achterlatend in de leegte als een echo
die versteent in de steen.

En langzaam sluit een hand zich om de witte sporen
van de ziel.

Wie lest zijn dorst uit het ijs in het oog,
met een glazen klank?

2

Het licht breekt in de handen van de dag.
Op de heuvel wacht een spiegelbeeld.
Het heelal is stil in hem.

Het heelal, verglaasd op het ogenblik van
zijn ontstaan.

We zijn het niet.
We ontlene ons bestaan aan wat niet is,
aan de afwezigheid, aan de verdwijning.

Daar vind je ons.
Daar vind je wat van je verdween, hemelwaarts gewend,
in ons.

Het spiegelbeeld gaat door ons heen.
We gaan door hem heen.
We zijn het niet.

Het is de droom.
Het is de droom die groter is dan ons.

Het spoor in de sneeuw is niet ons spoor.
Het spiegelbeeld in de spiegel is niet ons beeld.

Het is het sprakeloze.
We geven het onze ziel.
We luisteren.

We horen woorden.
We horen woorden zonder stem.

Woorden die niet uit de wereld komen.
Woorden die komen uit het vreemde.
Woorden die zijn waar we zijn, waar wij steeds
geweest zijn.

Woorden van de terugkeer.
Woorden van de herinnering.
En wat uit zichzelf bestaat, zonder einde.

En we luisteren.
En we stromen in hen.
Steeds vreemder.
Steeds meer gelijk aan het vreemde.

Met sprakeloze, door ijs bedekte lippen.

Guy Commerman

ZUIDERS DENKEN

1

Een jaar weggeslopen. Iemand zei:
je bent er nog. Besta ik dan?
Had dat meer gezegd

Ik had die nacht niet moeten huilen
Ik had niet moeten drinken op de leegte
ik had geweten: ik ben geen pijn

Naar een ster reiken: onzin,
in acialover krekkel zijn,
onvindbaar, overal gehoord

ik wil geen mens zijn: te hoog gegrepen
voor een god van eenvoud. Beter kei zijn
in rivier en overal water dat je afrondt,

streelt, meevoert en achterlaat,
altijd in stroming leven, altijd
op zoek naar nieuwe jaren, nooit alleen.

2

Op zoek naar water gras en lokken,
vrouwen ook gehurkt aan oevers
om te verrassen als oude wandelaar,

nee, eerder adelaar of lichtmatroos
Er rest nog fierheid aan de dijnen
als de avond bloederig gloeit en sterft

Weer niemand gevonden die verlaten werd,
niemand om te stropen, niemand die zich geeft,
zomaar, als wijfjesdier, om oud zeer te doden

In strot en long het geile stikken
onder schijn van maan en heiligheid
Wit vuur in de handpalm die verlangt.

3

Ook de wind waait witter overdag
over de kabbelende huid van nachtwater
De rivierkreeft scharrelt het oeverzand

plooit en tekent het vochtig spoor
voor de sater Ik doe alsof ik adem,
maar brandstapels wachten op zuurstof

Ik wil niet onveranderlijk blijven
hunkeren, ik ben te heidens, te zoel
om te verdrinken, te stikken en te dichten.

4

Er wonen nog herders in dit zuiden,
zij spelen fluit en plukken tijd,
zij worden niet verraden door een hond

Zij zwerven als profeten door het gekruide
landschap, zij vrijen met de sterren, hun kinderen
heten vrijheid, schoonheid, arbeid.

5

In die bergen wens ik hen te ontmoeten
ver van vader en moeder die mij dwongen
te zijn een schaap in wolvenpak,

vrucht van keizersnede zonder kroon,
ontaarde boreling, die elk zintuig zelf
ontdekken moest, die nauwelijks een naam kreeg,

die *Mijn kleine oorlog* las en kende, die groeide
in verdriet, die zichzelf mocht haten en nergens
een zee, een huisdier, een broer, een schouder.

In getige zonnen baden,
manen verzamelen om in te bijten,
zuiders denken met het hart,

niets aan valstrik overlaten,
nooit rusten, altijd roezen,
niets doen is bezig zijn,

eenvoud sparen voor de dagen
dat men ingewikkeld wordt
in zwarte windels, in zak en spierwit as.

Petra Else Jekel

1

de tweelingvrouw, de twee Frida's
zij hebben slechts één paar voeten

haar duimen raken alle vingers
stuk voor stuk en heen en terug
als in die eerste dansles waarin
zij een cirkel van haar hand en
arm omheen haar buik maakt

de tweelingvrouw, de twee Frida's
houden de duimen aan de borst

zij raken onder water aan elkaar
het bodemsteen naar hen geslepen
biedt als huis een grot met genoeg
onderwatergewaden om te blijven
nog net verandert zij van lichaam

2

de eerste Frida roept mij bij zich
zij roept me over water vanuit de zee
maar op de wal laat ze me staan
ik zet me neer en wacht op regen

de tweede Frida praat heel zachtjes
zegt wat niet waar is aan het water
dat ik helder moet zijn van woorden
als ik geluisterd heb neemt zij me mee

neem een sjaal zegt zij, het zal er waaien
breng een jas tegen het water, vergeet
hoe te zwemmen, adem ook onder water
door, wees als het levend bloedkoraal

Ann Aelterman

HAAR STEM TE HEES

ACHTER
een laagje

nu nog

verbergt ze
puistjes en
onzekerheid

ze hoort graag dat
ze de mooiste is

ZE HAALT mossels
uit hun schelp

legt ze op een rij

één voor één erbij

ze eet met tanden
langer dan een vork

HIJ BEWEEGT zich vrij
door deze kamers

breekt dingen open
haalt iets boven

haar is slechts een
vage blik gegund

WERKDAG

Zij blijven kletsen
Over ongemakken

Slikken pillen tegen
Vermeende ziekten

Dragen bruin
Van eigen zon

Lachen soms
Met volle mond

Vandaag zit ik in
Een andere hoek

Een werkdag
Strekt zich uit

ZIJ IS EEN ANDER

De kleur van haar wangen
Te rood om waar te zijn

Haar stem te hees
Om warm te zijn

De pijn in haar buik te
Hevig om echt te zijn

Zij is een ander